

Administracinė byla Nr. I-2927-764/2015

Proceso Nr. 3-61-3-01252-2012-8

Procesinio sprendimo kategorija 33.4.; 74 (S)

VILNIAUS APYGARDOS ADMINISTRACINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2015 m. vasario 23 d.

Vilnius

Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš kolegijos pirmininkės ir pranešėjos Egidijos Puzinskaitės, teisėjų Rasos Ragulskytės-Markovienės ir Ernesto Spruogio, dalyvaujant pareiškėjos atstovui Kęstučiui Jasiulevičiui, atsakovės atstovei Redai Skirkevičiūtei, Valstybinės mokesčių inspekcijos atstovei Barbarai Kulakovskajai, viešame teismo posėdyje išnaginėjusi administracinę bylą pagal pareiškėjos Lazdijų rajono savivaldybės administracijos skundą atsakovei Aplinkos ministerijai, tretiesiems suinteresuotiems asmenims Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Finansų ministerijos, Alytaus regiono aplinkos apsaugos departamentui ir Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos Lazdijų skyriui, dėl sprendimo panaikinimo nustatė:

Pareiškėja Lazdijų rajono savivaldybės administracija kreipėsi į teismą su skundu (t. I, b. l. 1–8), kurį patikslino (t. I, b. l. 110–117), prašydama panaikinti Aplinkos ministerijos 2010-12-07 sprendimą Nr. (9-2)-D8-11438 „Dėl savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų, panaudotų pažeidžiant teisės aktus, išieškojimo“.

Pagrįsdama savo reikalavimą pareiškėja nurodė, kad ginčijamu sprendimu nepagrįstai nuspręsta iš Lazdijų rajono savivaldybės į valstybės biudžetą išieškoti 27 100 Lt ne pagal paskirtį panaudotų Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos (toliau – Programa) lėšų. Alytaus regiono aplinkos apsaugos departamento Lazdijų rajono agentūra (toliau – Agentūra) 2010-03-18 patikrinimo akte konstatavo, kad nenustatė Programos lėšų panaudojimo ne pagal tikslinę paskirtį fakto. Nurodytas aktas nėra panaikintas, todėl laikomas galiojančiu. Atlikus pakartotinį patikrinimą, 2010-11-22 buvo nustatyta, kad ne pagal paskirtį buvo panaudota Medžiotojų ir žvejų draugijos Lazdijų skyriui skirta 27 100 Lt paramos suma. Tačiau patikrinimo akte nėra nurodyta, kokie teisės aktai, skirstant paramos lėšas buvo pažeisti. Be to, Agentūra, atlikdama ankstesnes patikras, susijusias su tos pačios finansinės paramos skyrimu, jokių pažeidimų nenustatė. Pareiškėjos nuomone, patikrinimas atliktas nesilaikant aplinkos ministro 2005-12-28 įsakymu Nr. D1-637 patvirtintų Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų panaudojimo patikrinimo rekomendacijų (toliau – Rekomendacijos) 3, 7 p. reikalavimų. Ginčijamas aktas neatitinka Viešojo administravimo įstatymo 8 str. reikalavimų, nes jame

nėra nurodytas šio sprendimo teisinis pagrindas. Pareiškėja finansinę paramą Medžiotojų ir žvejų draugijos Lazdijų skyriui skyrė Tarybos 2009-02-27 sprendimu Nr. 5TS-727 ir vadovaudamasi Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo (toliau – Įstatymas) 4 str. 1 d. 3 p. nuostatomis. Medžioklės įstatymo 12 str. 1 d. 4 p. nustatyta, kad medžioklės plotų naudotojai Įstatymo nustatyta tvarka turi teisę gauti finansinę pagalbą. Pagal Miškų įstatymo ir Medžioklės įstatymo nuostatas, medžiojimas yra viena iš miško plotų naudojimo rūšių, todėl asmenys, turintys teisę medžioti tam tikruose miško plotuose, yra teisėti miško naudotojai ir atitinka paramos lėšų skyrimo kriterijų. Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos Lazdijų skyrius įgyvendina žalos prevencijos priemones, todėl pareiškėja turėjo teisėtą pagrindą skirti jam paramą. Be to, Tarybos 2009-02-27 sprendimu Nr. 5TS-727 savivaldybė skyrė tik 27 070 Lt paramą, todėl atsakovė nepagrįstai reikalauja grąžinti 27 100 Lt.

Teismo posėdyje pareiškėjos atstovas palaikė skunde išdėstytus argumentus ir prašė jų tenkinti.

Atsakovė Aplinkos ministerija atsiliepime į pareiškėjos patikslintą skundą (t. I, b. l. 150–154) prašė skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime pažymėjo, kad pagal Įstatymo ir Medžioklės įstatymo nuostatas, Programos lėšos kaip parama galėjo būti skirta tik miško savininkams, valdytojams ir naudotojams. Pagal Miškų įstatymo nuostatas, medžiotojų būreliai ar draugijos nėra miško naudotojai, todėl Programos lėšos jiems negalėjo būti skiriamos. Rekomendacijos nelaikytinos norminiu teisės aktu, todėl pareiškėjos nurodytas Rekomendacijų nuostatų nesilaikymas negali būti pagrindu pripažinti patikrinimo aktą neatitinkančiu administraciniam aktui keliamų reikalavimų. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija iš esmės analogiškoje administracinėje byloje Nr. A662-2003/2012 konstatavo, kad Aplinkos ministerijos raštas vertinamas kartu su Agentūros patikrinimo ataskaita atitinka individualiam administraciniam aktui keliamus reikalavimus.

Teismo posėdyje atsakovės atstovė palaikė atsiliepime išdėstytus argumentus ir prašė skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Valstybinė mokesčių inspekcija atsiliepime į pareiškėjos patikslintą skundą (t. I, b. l. 139–140) prašė spręsti teismo nuožiūra. Atsiliepime pažymėjo, kad ginčijamo sprendimo pagrindu Valstybinė mokesčių inspekcija yra pradėjusi jame nurodytos sumos išieškojimą, nes tokia pareiga jai nustatyta Įstatyme. Inspekcijai nesuteikta teisė, vykdant išieškojimo procedūrą, vertinti administracinio akto teisėtumą ir jame nurodytų sumų teisingumą.

Teismo posėdyje trečiojo suinteresuoto asmens atstovė palaikė atsiliepime išdėstytus argumentus ir prašė skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Trečiasis suinteresuotas asmuo Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos Lazdijų skyrius atsiliepime į pareiškėjos patikslintą skundą (t. I, b. l. 159–161) prašė skundą patenkinti.

Atsiliepime pažymėjo, kad sisteminis Medžioklės įstatymo nuostatų aiškinimas suponuoja išvadą, jog medžioklės plotai yra miško plotai, o miško plotų naudotojai – miško naudotojai. Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos Lazdijų skyrius yra teisėtas miško naudotojas, todėl Programos lėšos pagal Įstatymo nuostatas jam paskirtos pagrįstai.

Skundas tenkintinas iš dalies.

Byloje ginčas keliamas dėl Aplinkos ministerijos 2010-12-07 sprendimo Nr. (9-2)-D8-11438, kuriuo nuspręsta iš pareiškėjos ne ginčo tvarka išieškoti ne pagal paskirtį panaudotas 27 100 Lt Programos lėšas, teisėtumo ir pagrįstumo.

Nustatyta, kad Lazdijų rajono savivaldybės taryba 2009-02-27 sprendimu Nr. 5TS-727 patvirtino 2009 metų aplinkos apsaugos rėmimo specialiąją programą ir nusprendė medžioklės plotų naudotojams skirti 27 070 Lt paramą (t. I, b. l. 22–24).

Šio sprendimo pagrindu 2009-06-09 tarp Lazdijų rajono savivaldybės administracijos ir Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos Lazdijų skyriaus buvo sudaryta sutartis Nr. 2009-06-09/15-187 dėl 27 070 Lt Programos lėšų pervedimo (t. I, b. l. 25).

Agentūra atliko Programos lėšų panaudojimo patikrinimą ir 2010-11-22 patikrinimo akte konstatavo, kad 27 100 Lt Programos lėšų, skirtų Medžiotojų ir žvejų draugijos Lazdijų skyriui buvo panaudota pažeidžiant Įstatymo reikalavimus, nes galėjo būti skirta miško sklypų savininkams, valdytojams ir naudotojams (t. I, b. l. 39).

Atsižvelgusi į Agentūros patikrinimo aktą, Aplinkos ministerija 2010-12-07 sprendimu Nr. (9-2)-D8-11438 kreipėsi į Valstybinę mokesčių inspekciją dėl 27 100 Lt sumos, panaudotos Įstatyme nenustatytiems tikslams, išieškojimo ne ginčo tvarka (t. I, b. l. 38).

Pareiškėja nesutinka su nurodytu Aplinkos ministerijos sprendimu, nes jis neatitinka Viešojo administravimo įstatymo 8 str. reikalavimų, yra neteisėtas iš esmės, nes parama Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos Lazdijų skyriui pagal Įstatymo 4 str. 1 d. 3 p. nuostatas galėjo būti skiriama.

Iš pareiškėjos skundo turinio, jos atstovo paaiškinimų teismo bylos nagrinėjimo metu ir ginčijamo sprendimo matyti, kad ginčas byloje keliamas dėl to, ar Lietuvos medžiotojų ir žvejų draugijos Lazdijų skyrius yra tinkamas paramos gavėjas pagal Įstatymo 4 str. 1 d. 3 p. nuostatas, t. y. ar jis laikytinas miško naudotoju.

Ginčui aktualiame metu galiojusiame Įstatymo 4 str. 1 d. 3 p. buvo nustatyta, kad specialiosios programos lėšos naudojamos finansiškai remti miško sklypų, kuriuose medžioklė nėra uždrausta, savininkus, valdytojus ir naudotojus, įgyvendinančius žalos prevencijos priemones, kuriomis jie siekia išvengti medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos miškui, įsigyti kartografinę ir kitą medžiagą, reikalingą pagal Medžioklės įstatymo

reikalavimus rengiamiems medžioklės plotų vienetų sudarymo ar jų ribų pakeitimo projektams parengti. Specialiosios programos lėšas, panaudotas nenumatytiems Įstatyme tikslams, Aplinkos ministerijos ar jos įgaliotos institucijos teikimu Valstybinė mokesčių inspekcija ne ginčo tvarka išieško į Valstybės išdo sąskaitą, kurioje kaupiamos aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšos (4 str. 4 d.). Iš esmės analogiškas finansinės paramos tikslas bei šios paramos gavėjai nustatyti ir Medžioklės įstatymo 6 str. 3 d., kurioje, be to, nustatyta, jog prevencijos priemonėms, kuriomis miško savininkai, valdytojai ir naudotojai siekia išvengti medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos miškui, finansuoti turi būti skiriama ne mažiau kaip 70 procentų lėšų, surinktų iš mokesčių už medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimą.

Pareiškėja teigia, kad medžioklės plotai yra miško plotai, todėl teisėti medžioklės plotų naudotojai laikytini miško naudotojais, kuriems pagal Įstatymo 4 str. 1 d. 3 p. yra skiriamos Programos lėšos.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo išplėstinė teisėjų kolegija administracinėje byloje Nr. A662-2003/2012, išnagrinėjusi iš esmės analogišką bylą dėl netinkamo Programos lėšų panaudojimo, išaiškino, kad, pagal Miškų įstatymą ir Medžioklės įstatymą, sąvoka „miško savininkai, valdytojai ir naudotojai“ nėra tapati sąvokai „medžioklės plotų naudotojai“, t. y. medžioklės plotų naudotojai nelaikytini miško naudotojais, todėl parama pagal Įstatymą jiems negali būti skiriama. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje nuosekliai laikomasi pozicijos, kad medžioklės plotų naudotojai (medžiotojų būreliai ir kt.) neturi ir negali įgyvendinti Įstatymo 4 str. 1 d. 3 p. nustatytos teisės gauti Programos lėšas, kuri yra suteikta tik miško sklypų savininkams, valdytojams ir naudotojams, todėl Programos lėšų skyrimas medžioklės plotų naudotojams laikytinas Programos lėšų panaudojimu Įstatyme nenumatytiems tikslams ir užtraukia 4 str. 4 d. nustatytas teises pasekmes (pvz. administracinės bylos Nr. A662-2003/2012, Nr. A556-2572/2012, Nr. A556-2625/2012, Nr. A602-2513/2012, Nr. A556-626/2013, Nr. A602-1079/2013, Nr. A556-1995/2013, Nr. A261-851/2013).

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktikoje taip pat laikomasi pozicijos, kad Aplinkos ministerijos sprendimas dėl Programos lėšų išieškojimo ne ginčo tvarka turi būti vertinamas kartu su Agentūros patikrinimo aktu, kuris yra neatsiejama sprendimo kaip individualaus administracinio akto dalis ir kuriame išdėstyti argumentai laikytini sudėtine Aplinkos ministerijos sprendimo motyvų dalimi. Teisėjų kolegija nesutinka, kad ginčijamas Aplinkos ministerijos sprendimas, vertinant jį kartu su Agentūros patikrinimo aktu, neatitinka Viešojo administravimo įstatymo 8 str. individualiam administraciniam aktui nustatytų reikalavimų, nes jame yra nurodyta: Įstatymo pažeidimas, nustatytas Agentūros 2010-11-22 patikrinimo akte, taikomos poveikio priemonės teisinis pagrindas (Įstatymo 4 str. 4 d.) ir faktinis pagrindas (lėšų panaudojimo patikrinimas), aiškiai suformuluotas poveikio priemonės turinys (ne ginčo tvarka išieškoti 27 100 Lt lėšų sumą). Be to, atliekant lėšų panaudojimo patikrinimą, jame taip pat dalyvavo ir pareiškėjos įgaliotas atstovas, jam buvo įteikta patikrinimo akto kopija, dėl patikrinimo metu nustatytų pažeidimų Agentūrai buvo pateiktos pareiškėjos pastabos (t. 1, b. l. 16–17). Nurodytos

aplinkybės taip pat sudaro pagrindą teigti, kad pareiškėjai buvo žinomas ginčijamo sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas.

Rekomendacijos pagal savo formą ir teisinę galią nelaikytinos privalomo pobūdžio norminiu teisės aktu, todėl teismas nevertina, ar atliekant patikrinimą buvo griežtai laikomasi Rekomendacijų nuostatų. Pažymėtina, kad Agentūros surašytas patikrinimo aktas atitinka Rekomendacijose nustatytą formą.

Įtakos ginčijamo sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui neturi ir tai, kad Programos lėšų panaudojimo pažeidimas buvo nustatytas tik atlikus pakartotinį patikrinimą bei tai, kad ankstesniais metais Aplinkos ministerija jokių pastabų dėl tokio lėšų panaudojimo savivaldybėms nebuvo teikusi. Teisės aktų nuostatos neriboja Agentūros teisės atlikti pakartotinį lėšų panaudojimo patikrinimą. Gavusi informaciją, kad Programos lėšos buvo panaudotos netinkamai, atsakovė turi pareigą priimti sprendimą dėl lėšų išieškojimo.

Kita vertus, teismas sutinka, kad Aplinkos ministerija neturėjo teisinio pagrindo priimti sprendimą dėl 27 100 Lt sumos išieškojimo, nes byloje esantys duomenys tvirtina, kad Medžiotojų ir žvejų draugijos Lazdijų skyriui pagal Lazdijų rajono savivaldybės tarybos 2009-02-27 sprendimą Nr. 5TS-727 ir 2009-06-09 sutartį Nr. 2009-06-09/15-187 buvo skirta tik 27 070 Lt Programos lėšų suma. Duomenų, patvirtinančių ginčijame sprendime nurodytą 27 100 Lt sumą, kurią prašoma išieškoti, byloje nėra. Atsižvelgdamas į tai, teismas sprendžia, kad Aplinkos ministerijos 2010-12-07 sprendimo Nr. (9-2)-D8-11438 dalis, kuria nuspręsta iš pareiškėjos ne ginčo tvarka išieškoti ne pagal paskirtį panaudotą 8,69 eurų (30 Lt) Programos lėšų sumą, naikintina. Kita sprendimo dalis, kuria nuspręsta išieškoti 7 840,01 eurų (27 070 Lt) Programos lėšų, paliktina galioti nepakeista.

Vadovaudamasi Administracinių bylų teisenos įstatymo 85–87 str., 88 str. 1 ir 2 p., 127 str. ir 129 str. teisėjų kolegija nusprendžia:

Pareiškėjos Lazdijų rajono savivaldybės administracijos skundą tenkinti iš dalies.

Panaikinti Aplinkos ministerijos 2010-12-07 sprendimo Nr. (9-2)-D8-11438 dalį, kuria nuspręsta iš pareiškėjos ne ginčo tvarka išieškoti ne pagal paskirtį panaudotą 8,69 eurų (30 Lt) Lazdijų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų sumą.

Kitą pareiškėjos skundo dalį atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimas per 14 dienų nuo jo paskelbimo dienos apeliacine tvarka gali būti skundžiamas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, paduodant apeliacinį skundą tiesiogiai šiam teismui arba per Vilniaus apygardos administracinį teismą.

Kolegijos pirmininkė ir pranešėja

Egidija Puzinskaitė

Teisėjai

Rasa Ragulskytė-Markovienė

Ernestas Spruogis